

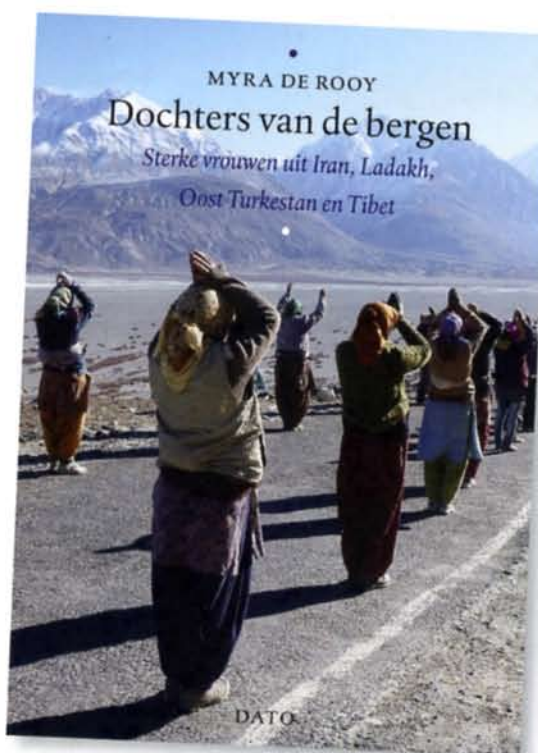
KOSTBARE KRACHT

(...) Levens- en overlevingsverhalen werden mij in de afgelopen jaren toevertrouwd, ik ervaar het als kostbare geschenken (...) – zo spreekt degene op wier naam het onderhavige boekwerk geschreven staat in de epiloog ervan. De uit Nederland afkomstige *Myra de Rooy* – 'geboren (...) bij reislustige ouders die buiten de gebaande paden traden' – weet, mede door ontmoetingen met de betreffende gebieden, de vertellingen van de Iraanse *Azar*, de Ladakhi *Dolma Tsering*, de Oost-Turkestaanse *Rebiya Kadeer* en de Tibetaanse *Phuntsog Nyidron* met eigen, persoonlijke biografische elementen tot een warm weefsel te vormen – in woord en beeld.

Azar – 'vuur in het leven' – ontvluchtte op enig moment Iran via het Koerdische grensgebied, tezamen met haar kleine zontje, haar zuster en een vriendin. Haar echtgenoot volgde later. De voorheen politiek activiste vestigde zich na omtrekkende bewegingen in Nederland, waar ze een eethuis beheerde, zich onder meer inzette voor VluchtelingenWerk, thans beschikt over een volkstuin en een zelf gebouwd tuinhuis en zij de kracht vindt de Iraanse geest via activiteiten binnen haar culinaire invloedssfeer te doen voortleven.

Dolma Tsering verliet haar geboortedorp en -dal in een meer westelijk gelegen gedeelte van Ladakh in Noordwest-India, teneinde zich met haar toekomstige echtgenoot te verenigen in de iets oostelijker gesitueerde stad Leh. Van hieruit richtte de idealiste tezamen met anderen een vrouwenalliantie op – mede ten behoeve van het behoud van de Ladakhi cultuur en tradities en de bescherming van het milieu – waaraan zij enkele decennia leiding gaf. Na deze functie onvrijwillig te hebben neergelegd, geeft ze momenteel door middel van educatie vorm aan haar idealen.

Rebiya Kadeer groeide op in Oost-Turkestan ofwel Xinjiang Oeigoer Autonome Regio, waar zich gaandeweg de handelsgeest van de Oeigoerse openbaarde en zij zich mede politiek manifesteerde. Na het uitwijken van haar echtgenoot naar de Verenigde Staten werd de mensenrechtenactiviste op grond van vermeend verraad van staatsgeheimen een gevangenisstraf

van acht jaar opgelegd, om na zes jaar te worden vrijgelaten en zich – in objectieve zin – te herenigen met een deel van haar gezin. Vooralsnog geeft de 'moeder van haar volk' de Oeigoeren vanuit het Westen een stem in de wereld.

Phuntsog Nyidron, nabij Lhasa – in de Tibetaanse Autonome Regio – geboren, legde op zeventienjarige leeftijd de kloostergeloften af. Enkele jaren later werd zij gearresteerd na een vreedzaam protest, een vorm van trouw betuigen aan haar geestelijk leider, Zijne Heiligheid de Dalai Lama, en in 'werkkamp' Drapchi ondergebracht. Na vijftien jaar gevangenschap werd zij mede dankzij wereldwijde actievoering in vrijheid gesteld. Thans woonachtig in Zwitserland, met herinneringen levend, is het streven van de ex-politiek gevangene te kunnen spreken over het heden van degenen die zij in Tibet achterliet.

Bewogen composities waarin de kracht van het individu, gedreven door een sterke motivatie, in verleden, heden en toekomst ruimte wordt geboden – sprekend tot het hart, om mogelijk verstild te zwijgen. Dochters van de bergen, steenvrouwen; elk een eigen pad, elk een hoger doel. Dat het document zich opgemerkt mag weten en op enige wijze vermag te inspireren, met het welzijn van anderen en het grotere geheel als richtinggevend element. ●

Myra de Rooy, Dochters van de bergen. Sterke vrouwen uit Iran, Ladakh, Oost-Turkestan en Tibet. Eindhoven: DATO, 2014 – 448 p., geïllustreerd, ISBN 978 94 6226 093 1

GESIGNALEERD

Jimmy Nelson, *Before they pass away*. Kempen: TeNeues, 2013 – 423 p., geïllustreerd, ISBN 978 3 8327 9759 1

Tenzin Wangyal Rinpoche, *De stralende geest. Tibetaanse meditatie voor openheid, helderheid en vreugde*. Rotterdam: Asoka, 2014 – 141 p. + cd, ISBN 978 90 5670 309 7